

[in Ukrainian].

12. Sysoyeva, S.O. (1996). *Pidhotovka vchytelya do formuvannya tvorchoyi osobystosti uchnya* [Preparing a teacher for the formation of a student's creative personality], K. : Polihraf knyha [in Ukrainian].

Hurin R. S., Yatsii O. M. Criteria and indicators of the future teachers' preparedness for the professional activity: acmeological aspect

In the context of the implementation of the personal educational paradigm, not only the professional but first and foremost the personal development of future teachers becomes a priority. In order to resolve the contradictions that arise in the face of ever-increasing demands on the quality of educational services, it is important to find ways to improve the training of future teachers in acmeological sense, which is aimed at self-development and self-realization in professional activity.

According to the theoretical results of the investigation of future physical training teachers' preparedness for professional activity its criteria and the relevant indicators were distinguished. The determined criteria of such preparedness are as follows: operational-creative, adjustment-regulatory and motivational-conative. The indicators of operational-creative criterion of future physical training teachers' preparedness for professional activity are as follows: formation of self-actualization style; development of creative potential; development of creative activity; ability to define oneself in pedagogical activity. The determined indicators of the adjustment-regulatory criterion are such as: endeavour at success in teaching activities; the level of subjective control; availability of volitional qualities; availability of knowledge and skills in self-regulation; the formation of reflexive skills; the ability to exercise self-esteem. The motivational-conative criterion of future physical training teachers' preparedness for professional activity includes such indicators as: motivation for professional and pedagogical activity; the development of empathy; presence of pedagogical thinking; awareness of the importance of pedagogical activity; self-development guidance. The criteria with relevant indicators grounded in the study provide the opportunity to identify the level of future physical training teachers' preparedness for professional activity.

Key words: preparedness for professional activity, acmeological formation, criterion, future teachers of physical training.

УДК 37.013.82:373–056.2/3(043.2)

DOI <https://doi.org/10.31392/NPU-nc.series5.2020.73-1.19>

Данченко І. О.

**ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ІНКЛЮЗІЇ
ОСІБ З ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНИМИ ПОТРЕБАМИ
В ОСВІТНІЙ ПРОЦЕС ЗАКЛАДІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ**

Робиться акцент на необхідності розбудови продуктивної системи вищої освіти, яка б відповідала національним інтересам і світовим тенденціям розвитку та забезпечувала підготовку фахівців. Одним із пріоритетів сучасної освіти є забезпечення рівних прав для всіх суб'єктів освітнього процесу, у тому числі й для студентів з особливими освітніми потребами.

Доведено, що ефективність забезпечення повноцінної інклюзії осіб з особливими освітніми потребами в освітній процес закладів вищої освіти залежить від комплексу організаційно-педагогічних умов забезпечення повноцінної інклюзії осіб з особливими освітніми потребами в освітній процес закладів вищої освіти. Перша організаційно-педагогічна умова – розроблення та реалізація програми повноцінної інклюзії осіб з особливими освітніми потребами в освітній процес закладів вищої освіти, основні завдання якої – ознайомлення всіх учасників освітнього процесу закладу вищої освіти із сутністю, принципами, функціями інклюзивної освіти; формування позитивної мотивації щодо необхідності забезпечення повноцінної інклюзії осіб з особливими освітніми потребами в освітній процес закладів вищої освіти; розвиток умінь і навичок соціально зрілої поведінки в умовах інклюзії; формування комунікативних толерантних взаємин у процесі життєдіяльності й спілкування, уміння відповідати за зроблений вибір активної громадянської позиції у відстоюванні прав і свобод, інтересів особистості, незважаючи на її унікальні особливості, інтереси, здібності й освітні потреби. Друга організаційно-педагогічна умова – підготовка викладачів до забезпечення повноцінної інклюзії осіб з особливими освітніми потребами в освітній процес закладів вищої освіти, передбачає організацію цілеспрямованої роботи з метою формування високого рівня готовності викладачів до здійснення відповідної діяльності. Третя організаційно-педагогічна умова – формування виховного освітнього простору закладу вищої освіти толерантного до інклюзії осіб з особливими освітніми потребами. Четверта організаційно-педагогічна умова – педагогічний моніторинг ефективності забезпечення повноцінної інклюзії осіб з особливими освітніми потребами в освітній процес закладів вищої освіти.

Ключові слова: умова, організаційно-педагогічні умови, інклюзія, інклюзивне навчання, особи з особливими освітніми потребами, виховний простір, педагогічний моніторинг.

В умовах сьогодення економіка України потребує продуктивної системи вищої освіти, яка б відповідала національним інтересам і світовим тенденціям розвитку. Одним із пріоритетів сучасної освіти є забезпечення рівних прав для всіх суб'єктів освітнього процесу, у тому числі й для студентів з особливими освітніми потребами, адже, згідно із Законом України “Про внесення змін до деяких законів України щодо доступу

осіб з особливими освітніми потребами до освітніх послуг”, діяльність закладів освіти потрібно спрямувати на імплементацію міжнародних стандартів у сфері захисту прав осіб з особливими освітніми потребами, створення толерантного й рівного для всіх освітнього середовища [3].

Уведення в дію нового Закону України “Про освіту” закріплює практику надання дітям з особливими освітніми потребами “системи освітніх послуг, гарантованих державою, що базується на принципах недискримінації, врахування багатоманітності людини, ефективного залучення та включення до освітнього процесу всіх його учасників”, що є офіційним визначенням поняття “інклюзивне навчання” [4].

Проблема інклюзії вищої освіти відображена в розробленні й упровадженні інклюзивної моделі навчання, створенні інтеграційного освітнього середовища (Н. Бастун, І. Деревко, О. Єрмоєнко, С. Когут, М. Порошенко, О. Хоротайло та ін.), дослідженні ефективного досвіду здійснення інклюзивної вищої освіти в Україні (О. Бацман, К. Кольченко, Н. Мякушко, Г. Нікуліна та ін.), вивченні закордонного досвіду застосування різних видів супроводу студентів з особливими освітніми потребами (Ю. Богінська, А. Кравцова та ін.).

Водночас, незважаючи на зусилля фахівців, залишилася відкритою складна проблема забезпечення повноцінної інклюзії осіб з особливими-освітніми потребами в освітній процес закладів вищої освіти.

Мета статті – визначити організаційно-педагогічні умови забезпечення повноцінної інклюзії осіб з особливими-освітніми потребами в освітній процес закладів вищої освіти.

Інклюзія має на меті не лише максимально прибрати бар’єри в доступі суб’єктів з особливими освітніми потребами до розвитку її природного потенціалу, а й досягнення людиною максимально можливої самостійності й незалежного життя як високої якості соціалізації та передумови для самореалізації. З метою ефективного досягнення визначеної мети постає необхідність визначення комплексу організаційно-педагогічних умов її забезпечення.

Ключовим поняттям тут є поняття “умова”, яка трактується так: обставини, особливості реальної дійсності, за яких відбувається або здійснюється що-небудь; правила, вимоги, виконання яких забезпечує що-небудь; ситуація або середовище, де щось відбувається або існує [2]. Загалом під організаційно-педагогічними умовами розуміємо сукупність сприятливих і процесуальних ресурсів освітнього середовища, які в цілеспрямованому комплексному поєднанні забезпечують формування певного педагогічного феномена [2, с. 159].

Необхідно зазначити, що ЮНЕСКО зараховує до осіб з особливими освітніми потребами осіб, які мають такі порушення в розвитку: емоційні й поведінкові, мовлення та спілкування, труднощі в навчанні, затримка/обмеження інтелектуального розвитку, фізичні/нейромоторні, зору, слуху; діти, які виховуються в несприятливому середовищі; осіб, що належать до груп етнічних меншин; особи з ВІЛ-інфекцією/СНІДом [5].

Відповідно, інклюзивна освіта означає повну адаптацію освітнього процесу до кожного студента з урахуванням специфічних відмінностей кожної окремо взятої особистості. Тому базовою основою є адаптація освітнього середовища до кожного студента. Результатом відповідної адаптації є її соціалізація не лише в освітньому процесі, а й те, наскільки комфортно відчують себе в колективі всі його члени: нормативні студенти, студенти з особливими освітніми потребами, викладачі та інші особи, які забезпечують ефективність цього процесу.

На основі розгорнутого вивчення досягнень педагогічної теорії та практики нами визначено *комплекс організаційно-педагогічних умов* забезпечення повноцінної інклюзії осіб з особливими освітніми потребами в освітній процес закладів вищої освіти, а саме: розроблення та реалізація програми повноцінної інклюзії осіб з особливими освітніми потребами в освітній процес закладів вищої освіти; підготовка викладачів до забезпечення повноцінної інклюзії осіб з особливими освітніми потребами в освітній процес закладів вищої освіти; формування виховного освітнього простору закладу вищої освіти толерантного до інклюзії осіб з особливими освітніми потребами; педагогічний моніторинг ефективності забезпечення повноцінної інклюзії осіб з особливими-освітніми потребами в освітній процес закладів вищої освіти.

Перша організаційно-педагогічна умова – розроблення та реалізація програми повноцінної інклюзії осіб з особливими освітніми потребами в освітній процес закладів вищої освіти. Виконання зазначеної умови передбачає насамперед змістово-методичне забезпечення її інтерактивною програмою повноцінної інклюзії осіб з особливими освітніми потребами в освітній процес закладів вищої освіти, спрямованою на цілісний системний підхід до організації відповідного педагогічного процесу.

Основними завданнями програми є ознайомлення всіх учасників освітнього процесу закладу вищої освіти з сутністю інклюзивної освіти, із системою її принципів і функцій, виконання яких забезпечить ефективність відповідної програми; формування позитивної мотивації щодо необхідності забезпечення інклюзії осіб з особливими освітніми потребами в освітній процес закладів вищої освіти; розвиток умінь і навичок соціально зрілої поведінки в умовах інклюзії; формування комунікативних толерантних взаємин й процесі життєдіяльності й спілкування; відповідальність і самостійність щодо громадянської позиції у відстоюванні прав, інтересів особистості, незважаючи на її унікальні особливості, інтереси, здібності й освітні потреби.

Як відомо, навчальний процес у вищій школі реалізує освітню, професійну виховну, розвивальну функції. Тому в процесі забезпечення повноцінної інклюзії осіб з особливими-освітніми потребами в освітній процес закладів вищої освіти вважаємо за необхідне розроблення та впровадження в навчальний процес індивідуальних траєкторій професійного зростання для всіх студентів, у тому числі й студентів, з особливими

освітніми потребами; діяльності, спрямованої на оптимізацію можливостей навчальних дисциплін щодо необхідності забезпечення повноцінної інклюзії осіб з особливими освітніми потребами в освітній процес закладів вищої освіти, мета якого – сформуванню теоретичну базу та практичні вміння й навички, сприяти реалізації індивідуальних інтелектуальних і духовних ресурсів студентів для подальшого самовдосконалення їхніх професійних та особистісних компетенцій; інтерактивної програми виховання студентів, яка дає проектувати процес виховання студентів на основі суб'єкт-суб'єктного партнерства під час їх включення в соціально-культурну діяльність за різноманітними напрямками та сприяє формуванню солідарності й толерантного ставлення між людьми.

Друга організаційно-педагогічна умова – підготовка викладачів до забезпечення повноцінної інклюзії осіб з особливими освітніми потребами в освітній процес закладів вищої освіти – передбачає організацію цілеспрямованої роботи з метою формування високого рівня готовності викладачів до здійснення цієї діяльності, при чому під готовністю розуміємо зібраність особистості, яка допомагає їй актуалізувати й використовувати власні можливості для успішних дій, що вимагає розуміння професійних завдань, усвідомлення відповідальності, бажання досягти успіхів [2, с. 133].

Основні завдання формування готовності викладачів до забезпечення повноцінної інклюзії осіб з особливими освітніми потребами в освітній процес закладів вищої освіти – це визначення змістової структури готовності викладачів до забезпечення повноцінної інклюзії осіб з особливими освітніми потребами в освітній процес закладів вищої освіти; розроблення, апробація та впровадження в практику закладів вищої освіти педагогічної технології, спрямованої на формування готовності викладачів до забезпечення повноцінної інклюзії осіб з особливими освітніми потребами в освітній процес закладів вищої освіти; перевірка ефективності запропонованої педагогічної технології та науково-методичного забезпечення відповідного процесу.

З метою організації та якісного забезпечення повноцінної інклюзії в навчальному процесі закладів вищої освіти розроблено програму підвищення інклюзивної компетентності викладачів, яка здійснюється шляхом проведення короткострокових курсів підвищення кваліфікації.

Основні завдання цієї програми є *засвоєння* основних принципів і цінностей інклюзивної освіти, технологій організації освітнього процесу в умовах інклюзивного освітнього середовища; *ознайомлення* з міжнародною та національною законодавчою базою у сфері інклюзивної освіти, з основними нормативно-правовими документами, що регламентують кваліфікаційні характеристики науково-педагогічних працівників закладів вищої освіти; *оволодіння* основними методами роботи в умовах інклюзивного освітнього середовища, а також ефективними стратегіями формування та розвитку студентської спільноти; *формування* позитивного ставлення до інклюзивної освіти всіх учасників освітнього процесу закладів вищої освіти; подальший *розвиток* професійних знань і вмінь щодо роботи з такими студентами.

З метою організації та якісного проведення навчального процесу в умовах інклюзії здійснюється проведення семінарів з тематики інклюзивного навчання, занять з елементами тренінгу, міждисциплінарних консиліумів, відкритих занять, які демонструють професійне зростання й дають можливість визначити подальші завдання діяльності.

Важливим напрямом професійної діяльності є формування базового словника, орієнтованого на принцип *people-first language*; вміння надавати необхідну допомогу в навчанні й побуті студентам з особливими потребами; розроблення щорічного комплексу соціально-педагогічних заходів, спрямованих на забезпечення належних умов навчання студентів з особливими потребами (зокрема використання рельєфно-крапкової азбуки Брайля, використання універсального дизайну й розумного пристосування тощо); співпраця викладачів зі співробітниками психологічної служби університету тощо.

Наступна *організаційно-педагогічна умова* – формування виховного освітнього простору закладу вищої освіти толерантного до інклюзії осіб з особливими освітніми потребами.

У розбудові інклюзивного освітнього простору важливою є участь усього колективу закладу вищої освіти, включаючи науково-педагогічний склад, органи студентського самоврядування, структурних підрозділів університету, адміністративний і допоміжний персонал і студентів.

Дослідники (І. Колеснікова, Л. Проніна, А. Хуторський, І. Шендрик та ін.) наголошують, що середовище характеризується статичністю, а простір – динамічністю, оскільки формує та відображає елементи складної системи соціальних зв'язків закладу освіти. Спираючись на дослідження І. Беґа, під “виховним простором” розуміємо психолого-педагогічний проект, метою якого є духовно-моральне вдосконалення підростаючої особистості. Сама ж сутність його проектування полягає у створенні й реалізації системи наукових орієнтирів, які задають технологічний вектор діяльності педагога та взаємодії вихованців, спрямованих на успішне досягнення виховної мети – розвитку духовно зрілої особистості [1].

Щодо формування виховного освітнього простору закладу вищої освіти толерантного до інклюзії осіб з особливими освітніми потребами, спираючись на дослідження І. Беґа [1], відповідну діяльність необхідно спрямовувати на демократизацію, індивідуалізацію та гуманізацію соціобуття студентів закладів вищої освіти; формування особистісно конструктивних відносин між суб'єктами освітнього процесу; оптимізацію виховних можливостей процесу навчання студентів; формування їхньої продуктивної життєдіяльності.

Серед пріоритетних напрямів діяльності, спрямованої на забезпечення повноцінної інклюзії осіб з особливими освітніми потребами в освітній процес закладів вищої освіти, необхідно виділити студентоцентризм;

формування інклюзивної компетентності суб'єктів освітнього процесу закладу вищої освіти; удосконалення роботи з абітурієнтами з особливими потребами в питаннях професійної орієнтації й підготовки до вступу в заклад вищої освіти; забезпечення наступності й безперервності освітнього процесу та подальше працевлаштування випускників; продуктивна співпраця закладів вищої освіти зі стейкхолдерами; установа партнерської взаємодії з батьками, молодіжними громадськими організаціями та місцевою соціальною інфраструктурою.

Остання *організаційно-педагогічна умова* – педагогічний моніторинг ефективності забезпечення повноцінної інклюзії осіб з особливими освітніми потребами в освітній процес закладів вищої освіти. Під педагогічним моніторингом розуміємо таку форму організації збирання, зберігання, обробки й розповсюдження інформації про діяльність педагогічної системи, що забезпечує безперервне спостереження за її станом і прогнозування її розвитку [1, с. 12].

Основні методи педагогічного моніторингу забезпечення повноцінної інклюзії осіб з особливими освітніми потребами в освітній процес закладів вищої освіти визначаємо такі: анкетування, спілкування, проблемні дискусії, метод самооцінки, аналіз кількісних даних, метод вивчення ціннісних орієнтацій, узагальнення незалежних характеристик, письмові відповіді на відкриті питання або традиційне усне опитування, есе, рада експертів тощо.

Висновки. Підсумовуючи викладене, зазначимо, що забезпечення повноцінної інклюзії осіб з особливими освітніми потребами в освітній процес закладів вищої освіти забезпечується шляхом виконання комплексу визначених нами відповідних організаційно-педагогічних умов: розроблення та реалізація програми повноцінної інклюзії осіб з особливими освітніми потребами в освітній процес закладів вищої освіти; підготовка викладачів до забезпечення повноцінної інклюзії осіб з особливими освітніми потребами в освітній процес закладів вищої освіти; формування виховного освітнього простору закладу вищої освіти, толерантного до інклюзії осіб з особливими освітніми потребами; педагогічний моніторинг ефективності забезпечення повноцінної інклюзії осіб з особливими освітніми потребами в освітній процес закладів вищої освіти, які характеризуються функціональною єдністю, а також розвивально-виховною орієнтацією, що проявляється в інтегративному поєднанні інтелектуального, духовного, морально-етичного розвитку студентів.

Водночас необхідно відзначити, що провідною характеристикою освітнього процесу закладу вищої освіти є процесуальні особливості його організації, які розкривають і визначають технологічний (відповідність методів, форм і засобів завданню забезпечення повноцінної інклюзії осіб з особливими освітніми потребами в освітній процес закладів вищої освіти) та суб'єктно-комунікаційний (взаємодія на гуманістичних засадах між усіма суб'єктами цього процесу) аспекти, на формування та розвиток яких необхідно спрямувати, на нашу переконливу думку, діяльність у перспективі.

Використана література:

1. Бех І. Виховний простір : організаційно-змістові орієнтири. *Гірська школа Українських Карпат*. 2013. № 10. С. 3–14. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/gsuc_2013_10_3 (дата звернення: 14.09.2018).
2. Данченко І. Формування соціальної зрілості студентів вищих аграрних навчальних закладів : монографія. Харків : Видавництво Іванченка І. С., 2018. 366 с.
3. Про внесення змін до деяких законів України щодо доступу осіб з особливими освітніми потребами до освітніх послуг : Закон України від 06.09.2018 2541-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2541-19> (дата звернення: 14.09.2018).
4. Про освіту : Закон України від 05.09.2017 № 2145-VIII / Верховна Рада України. Київ, 2017. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>. (дата звернення: 14.09.2018).
5. Фудорова О. М. Особи з обмеженими можливостями на ринку університетських послуг України. URL: <http://www.nbuv.gov.ua/portal/SocGum/Mtpsa/2008/articles/Fudor.pdf> (дата звернення: 14.09.2018).

References:

1. Bekh, I. (2013). Vykhovnyi prostir: orhanizatsiino-zmistovi oriientury [Educational space: organizational and content orientations]. *Hirska shkola Ukrainykh Karpat – Mountain School of the Ukrainian Carpathians*, No 10. – pp. 3–14. – Retrieved from: http://nbuv.gov.ua/UJRN/gsuc_2013_10_3 [in Ukrainian].
2. Danchenko, I. (2018). Formuvannia sotsialnoi zrilosti studentiv vyshchyykh ahrarnykh navchalnykh zakladiv: monohrafiia [Formation of social maturity of students of higher agricultural educational institutions: monograph]. Kharkiv: Vydavnytstvo Ivanchenka I. S. [in Ukrainian].
3. Pro vnesennia zmin do deiakykh zakoniv Ukrainy shchodo dostupu osib z osoblyvymy osvitnimy potrebamy do osvitnikh posluh: Zakon Ukrainy vid 06.09.2018 2541-VIII [On amendments to some laws of Ukraine regarding access of persons with special educational needs to educational services: Law of Ukraine of 06.09.2018 2541-VIII]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2541-19> [in Ukrainian].
4. Zakon Ukrainy "Pro osvitu" [The Law of Ukraine "About education"] (n.d.). zakon.rada.gov.ua. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/2145-19> [in Ukrainian].
5. Fudorova, O. Osoby z обмеzhenymy mozhlyvostiamy na rynku universytetskykh posluh Ukrainy. [Persons with disabilities in the university services market of Ukraine]: URL: <http://www.nbuv.gov.ua/portal/SocGum/Mtpsa/2008/articles/Fudor.pdf> [in Ukrainian].

Danchenko I. O. Organizational and pedagogical conditions for ensuring inclusion of persons with special educational needs in the educational process of higher education institutions

The article emphasizes that today the economy of Ukraine needs a productive higher education system that would meet national interests and global development trends and provide training for specialists. One of the priorities of modern education is to ensure equal rights for all subjects of the educational process, including students with special educational needs.

It is proved that the effectiveness of ensuring full inclusion of persons with special educational needs in the educational process of higher education institutions depends on the complex organizational and pedagogical conditions for ensuring full inclusion of persons with special educational needs in the educational process of institutions of higher education. The first organizational and pedagogical condition is the development and implementation of a program of full inclusion of persons with special educational needs in the educational process of institutions of higher education, whose main tasks are to familiarize all participants of the educational process of the institution of higher education with the essence, principles, functions of inclusive education; formation of positive motivation regarding the need to ensure full inclusion of persons with special educational needs in the educational process of institutions of higher education; development of skills and behaviors of socially mature behavior in conditions of inclusion; forming communicative tolerant relationships in the process of life and communication, the ability to be responsible for the choice of active citizenship in defending the rights and freedoms, interests of the individual, regardless of their unique features, interests, abilities and educational needs. The second organizational and pedagogical condition is the preparation of teachers to ensure full inclusion of persons with special educational needs in the educational process of higher education institutions and involves the organization of purposeful work in order to form a high level of teachers' readiness for the implementation of relevant activities. The third organizational and pedagogical condition is the formation of the educational space of the institution of higher education tolerant to inclusion of persons with special educational needs. The fourth organizational and pedagogical condition is pedagogical monitoring of the effectiveness of ensuring full inclusion of persons with special educational needs in the educational process of institutions of higher education.

Key words: conditions, organizational and pedagogical conditions, inclusion, inclusive education, persons with special educational needs, educational space, pedagogical monitoring.

УДК 378

DOI <https://doi.org/10.31392/NPU-nc.series5.2020.73-1.20>

Демянчук М. Р.

**ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ
МАЙБУТНІХ МОЛОДШИХ СПЕЦІАЛІСТІВ СЕСТРИНСЬКОЇ СПРАВИ**

Аргументовано, що реформаційні тенденції в медичній сфері зумовлюють оновлення системи професійної підготовки майбутніх молодших спеціалістів сестринської справи. Вибір напрямів удосконалення навчання студентів означеної спеціальності передбачає створення в медичному коледжі такого освітнього середовища, у якому поєднуюватимуться різні чинники: формування в майбутніх медичних сестер стійких мотивів професійного становлення як компетентних і висококваліфікованих фахівців на основі усвідомлення професійних цінностей і власного потребоособистісного зростання; вплив на особистість студента оптимальних педагогічних засобів і технологій навчання з використанням сучасного навчально-методичного забезпечення, оновленого змісту навчального матеріалу, педагогічної майстерності педагогічного корпусу медичного коледжу; інтеграція теоретичної та практичної підготовки студентів з метою вироблення необхідних умінь і навичок, які свідчитимуть про готовність майбутніх молодших спеціалістів сестринської справи до роботи за фахом; усвідомлення студентами своєї професійної ідентичності з професійною діяльністю молодшого сестринського персоналу тощо.

Означені характеристики враховано у визначенні таких педагогічних умов професійної підготовки майбутніх молодших спеціалістів сестринської справи, як створення мотиваційно-ціннісного професійно зорієнтованого освітнього середовища в медичному коледжі; спрямування компетентнісного підходу на забезпечення міждисциплінарно-інтегративної теоретичної підготовки; конвергенція інтерактивного, проблемного й симуляційного навчання в практико-орієнтованій підготовці майбутніх молодших спеціалістів сестринської справи; формування професійної ідентичності в професійно мобільних майбутніх молодших спеціалістів сестринської справи.

Узагальнено, що оновлення системи професійної підготовки майбутніх молодших спеціалістів сестринської справи передбачає розроблення, методичне забезпечення та реалізацію оптимальних педагогічних умов, які сприятимуть створенню такого освітнього середовища, у якому в студентів медичних коледжів формуватимуться чітко визначені ознаки сучасного фахівця, що свідчать про його готовність до професійної діяльності

Ключові слова: педагогічні умови, медичний коледж, сестринська справа, молодші спеціалісти, професійна підготовка.

Реформаційні процеси, які спостерігаються в сучасному суспільстві, передбачають кардинальні зміни в усіх сферах життя людини. Особливо відчутними для кожного члена суспільства є трансформації в медичній сфері, позаяк торкаються проблем, пов'язаних зі здоров'ям людини й отриманням необхідних і кваліфікованих медичних послуг. Водночас медична реформа стосується не тільки організації роботи персоналу в усіх лікувальних, профілактичних та інших закладах охорони здоров'я. Ураховувати реформаційні тенденції